

Viure a la frontera, en aquest cas a Llívia

Bon dia a tothom.

Em dic Valentí Surià, vaig néixer a Llívia i visc a Llívia. És la primera vegada que assisteixo a aquesta trobades culturals pirinenques, avui la novena que porta per nom *La frontera al Pirineu*.

Jo em referiré solsament al que fa a Llívia i el seu enclavament.

Com tots vostès ja saben, l'enclavament de Llívia neix del Tractat dels Pirineus, signat a l'illa dels Faisans el 7 de novembre del 1659, en què entre d'altres coses deia que 33 pobles de la Cerdanya passarien a formar part de la corona francesa, sense especificar quins. Els l·liviencs no hi varen estar massa d'acord, al·legant que Llívia no era un poble, sinó una vila; després d'un any de negociacions, per fi se signava a Llívia, el 12 de novembre del 1660, els 33 pobles que havien de passar a la corona francesa. Quedava, per tant, Llívia i tot el seu terme per a Espanya.

A la comunitat europea trobem altres enclavaments internacionals:

Kleines Walsenal	Àustria dins Alemanya
Junghola	Àustria dins Alemanya
Baarle-Hertog	Bèlgica dins Holanda
Campiona d'Itàlia	Itàlia dins Suïssa
Llívia	Espanya dins França

El terme de Llívia té una superfície de 12,87 quilòmetres quadrats, hi ha 45 fites numerades des del número 1 fins el 45 que limiten tot el terme municipal; a la part que dóna a Llívia hi ha gravades les lletres "LI", i a la part oposada la lletra del municipi fronterer corresponent al seu terme. Tot el seu perímetre és fronterer.

De la carretera que ens uneix amb Puigcerdà hi ha 1.700 metres que és neutra, que és el tram que passa per territori francès. També hi ha altres camins que, passant per Llívia, poden utilitzar tots els francesos per anar d'un poble a l'altre de la Cerdanya francesa. Avui solsament s'utilitzen per a les feines agrícoles. Tots aquests camins eren controlats pels *douaniers* francesos.

Així com en la nostra vida quotidiana sempre surten problemes, ja sigui entre veïns o amb la comunitat en la qual tots vivim, també

Valentí Surià i
Gui, exalcalde de
Llívia (1979-1987)

entre pobles sempre hi ha algun litigi, ja sigui per termes, aigües, etc.; igual passa entre comarques i fins i tot entre províncies. Com volem que no n'hi hagi entre límits fronterers, i en aquest cas a Llívia, que com he dit abans, tot el seu perímetre és frontera, i les pastures i el bosc estan en territori francès, o les aigües de rec que provenen del canal d'Angostrina (la qual s'agafa a la ribera del mateix nom), o la Peixera del Molí, que s'agafa al límit fronterer amb Estavar? Aquest dos canals de rec reguen unes 125 hectàrees. Ja en terme de Llívia hi ha diverses rescloses que agafen les aigües del riu Er i també del Segre que reguen un nombre molt important d'hectàrees.

Alguns inconvenients de viure a la frontera, en aquest cas a Llívia

Viure a l'enclavament de Llívia no tot ha estat flors i violes. Durant els anys 1943 fins al 1975 va ser zona intervinguda. En què consistia la zona intervinguda? No es permetia obrir cap negoci, tota la mercaderia que entrava a Llívia havia de passar per la duana de Puigcerdà i un cop a Llívia cada comerciant havia d'anotar en el llibre de la duana, que en deien, la persona a qui havien venut el gènere. No es podia vendre res a cap estranger.

Durant molts anys també feia falta un passí especial per anar a Llívia a tota persona que no hi fos resident. Aquest passí s'havia de sol·licitar al Govern Civil; això va motivar que molts dels estiuejants, que venien a passar les seves vacances, van deixar de vindre. Totes aquestes traves o entrebancs varen ser imposades pel govern espanyol.

Un dels altres problemes va ser que les companyies d'assegurances, quan compraves un vehicle t'exigien que la pòlissa anés acompanyada de la carta verda, o si no, no et feien l'assegurança; la carta verda solsament era obligatòria per viatjar a l'estranger.

Un dels problemes per als ramaders de Llívia era que tot el bestiar de Llívia que a la primavera va a les pastures al Baix Carlit, en ser la muntanya en territori francès, era obligatori la seva vacunació per diverses epizooties; aquesta vacunació la realitzaven els veterinaris francesos, a càrrec de cada ramader. Avui estem a Europa i totes les normes sanitàries regeixen per a tot el país o països.

També podríem parlar de la *guerra dels Stops*, entre d'altres coses. Com de problemes d'aigües, i moltes i moltes altres coses.

Avantatges

Però no tot són o han estat problemes viure a la frontera, també hi ha avantatges. Cal recordar que a principi dels anys 40 s'anava a cercar el pa a l'altra banda de la ratlla, i era pa blanc, mentre que a casa nostra era *moreno* i fins i tot de blat de moro.

El 7 de juliol de 1904, sent primer ministre de l'estat francès Emile Combes, es vota la supressió de les congregacions autoritzades. El decret d'aplicació tancà de cop 801 escoles de les 1.350 que dirigien els germans de la Salle. Això va fer que moltes d'aquestes escoles obrissin residències a molts llocs fronterers, i una va ser a Llívia, on la varen obrir el 3 de març del 1904. Aquest va ser per a mi un dels avantatges de viure a la frontera, ja que varen ser molts, tant d'una banda de la Cerdanya francesa com de la nostra, que varen cursar els seus estudis als *Hermanus* de Llívia. Era internat al mateix temps que preparaven noves vocacions.

Més avantatges des del meu punt de vista:

A principi del segle passat, molts agricultors de Llivia compraven algunes eines de treball a l'Estat francès, com màquines de dallar l'herba, més tard les de segar, algun brabant... És a dir, a mesura que anaven sortint màquines més modernes. Cal recordar que l'Estat francès sempre ens ha portat la davantera.

Sembla que existia alguna llei o decret que deia que per circular pel terme de Llivia no s'havia de pagar cap dret a les duanes corresponents, sempre que no sortissin del seu terme.

Ja a la dècada dels anys 50 a la majoria de les cases de Llivia es cuinava amb butà. Havíem passat legalment per la duana de Puigcerdà el fogó o la cuina, i les botelles anàvem a Estavar a cercar-les, fins que a principi de 1960 ja varem tenir el butà de l'Estat espanyol.

Altres avantatges de viure a la frontera? És que tens l'oportunitat d'anar a comprar al país que més t'interessa, el que resulta més econòmic.

Avui són molts el que tenen la casa a l'altra banda de la ratlla, ja que el preu del sòl resultava molt més avantatjós.

Conclusions

Com he dit abans, ens trobem dintre de la Unió Europea. Gràcies a això podem dir que fa més de quinze anys que gaudim d'una depuradora d'aigües residuals al terme de Puigcerdà, a la qual també van la majoria dels pobles de l'alta Cerdanya, com la pròxima inauguració de l'hospital transfronterer o de l'escorxador, ubicat a Ur.

Avui no hi ha fronteres, solsament ens queda la ratlla imaginària. Siguem fronterers o no, vivim allà on vivim, sigui poble o vila, en la societat sempre hi haurà algun conflicte.

Espero no haver-vos cansat, moltes gràcies per la vostra assistència.